

§ 265), per més que enlloc hi hagi tanta boscuria de la Cat. or., i tantes tallades, com allà. «Los roures aterrant-se, gegants de les boscuries, / --- / davallavan, encesos y agabellats, al pla» estrofa de l'esborrall juvenil de l'*Atl.* (I, 30a, descartada en les versions posteriors). Parlant de masies antigues i abandonades és sobretot de l'estil pagesívol de la zona Vic-Berga: «Can Gil és una casa aterrada» StMdSobremunt, «La Coma-Gran és una masia aterrada» Castell d'Alareny (1964, 1961) i passim. També s'ha dit de vegades d'embarcacions que atraquen a la costa; i des de c. 1920, seguint una justa suggerència de Fabra s'ha usat per a l'acció de pendre terra els avions i globus dirigibles (en lloc del barbarisme aterrissar, que s'havia improvisat com a substitut del fr. *atterrir*, conjugat *atterrissent* etc.). D'on *aterratge* (no *aterressatge*). *Aterrada*. *Aterrador*. *Aterrament* [Lacav.]. *Aterrumar*.

*Conterrani* (eds. tandanes del Lab.; DOrt.) o *coterani*; no cal *coterreny*.

*Desterrar* 'exiliar' [1507, Busa-N.] i *desterrat* [d. o *exellat*, Busa-N.]. També s'havia usat *esterrat*, així StVicentF tradueix «ad te clamamus exules filii Eva» per «qui som *esterrats* e ja dejm a la verge Maria ---» (*Serm.*, vol. Harrison 126r28). «Doctrina que 'ns incita a dols amor, / que mols ja de son cor l'han *desterrat*, / y posat en son lloc odi mortal», Tomàs Verí, a. 1623 (JMBover, *BiEscrBal.* II, 511.3.2). «També quedaren *desterrats* de Bna. lo Rt. doctor Planas --- y lo Dr. Gispert», B. de Maldà (*Excursions*, 167).

En els temps moderns retruny el mot en l'àmbit literari, per obra inexorable de l'enemic secular. «*Desterrat* a una terra inhabitable ---» c. 1810, Puigblanc (*Lo Temple de la Glòria*, cit. Montoliu, *Aribau*, 184). «Dolsa Catalunya, pàtria del meu cor / --- / lo vent que me'n *desterra* / que em fa sofrir! / Ay mariners, mes ay, torneu-me en terra / ---», *L'Emigrant*; «Vós heu pensat en el pobre *desterrat*, i prometeu treballar --- la meva candidatura», carta de Fabra a Coromines, 27-I-1908 (tots dos havien de morir-hi, ai de nosaltres). «*Els dos exilis* --- *Desterro* --- sona millor, m'agrada més que l'altra. Endemés *desterrat* (--- desposseït de la terra pròpia) em sona millor i és perfecte de sentit i de so. Quan anava a l'Institut [1886] ja escrivia *El cant del desterrat*, composició fredament retòrica. ¿Qui m'havia de dir, quan l'escrivia, que aqueixa cançó la cantaria, no retòricament sinó de debò, dues vegades en la meua vida? La primera vegada --- 1897 ---», Coromines, 1939 (O. C., 1260). *Desterració* [Busa-N.].

*Desterrador*. *Desterrament* [Busa-N., 1507]. *Desterro* [DTo. 1647]. «Així 'n fugia 'l moro quan ab un riu de ferro / aquells turons no duyan la veu del brau Roland, / ensemps que, ab l'amenaça de mort y de *desterro*, / son mall volà, hont Esterri l'aguayta, tremolant», *Atl.* I, 32c.

*Enterrar*. No és estrany que n'hi hagi poca documentació antiga, perquè aplicat al terreny es diu *colgar* en general, i aplicat als morts es va dir per molt de temps *SEBOLLIR*, i encara després es deia més aviat *soterrar*. «A la Torre Major fer dos sostres e'l sobirà

*enterrar* a manera de *terrada*» 1369 (*InvLC*). DTo. 1647. «Geganta jo, engrapava, com mà de Déu la terra, / ab l'Atlas, Serra Estrela y 'ls Pirineus per dits; / y un vespre, obrint ses boques, l'abisme fosc m'*enterra*, / los elements tots quatre dansant sobre mos pits», *Atl.* I, 23c. «Si se t'aferrin als cap i al cor, / deixa que se t'aferrin: / al qui ja no té dubtes ni té amor / tant se val que l'*enterrin*», Maragall (*Pens. de Goethe*, p. 17), vertint bellament: «Wenn dir's in Kopf und Herzen schwirrt, / was willst du Bessres haben! / Wer nicht mehr liebt und nicht mehr irrt, / der lasse sich *begraben*» (S. G., *Sprüche*, § 70).

*Enterrador*. *Enterrament* [Busa-N., 1507; Lacavalleria], torna a predominar des dels anys 20-30: «Conta StAgustí que quan se li va morir la seva mare --- no va permetre que el seu fill Adeodat plorés en l'*enterrament*, perquè la seva mare --- havia passat en un món millor ---», Coromines (O. C., 1256b37, ja autògraf). Sens dubte *enterro* s'havia usat molt: «Jean --- Torner: *enterro* a psalm y anada» a. 1685 (Desplanque, *Archives de Thuir*, 103b); «De l'Atlàntida al veure't hereva, en son *enterro*, / los pobles que't festejan digueren: —Ella ray! / Què importan a l'abella los trosos de son gerro / si flor dels vinentes segles, los quedas tu ---», *Atl.* I, 19a; «sos brassos de ferro, / que en sanc banyats deu voltes de tigres y llehons, / a molts regnes dugueren dies de dol y *enterro* / ---», *Atl.* de 1867, III, 33 (descartat en les versions posteriors), veg-ne un altre a GUERXO. *Enterrador*. *Enterratge*. *Enterregar*.

De l'adjectiu *terrós*, -osa, sembla ser derivat un mot que Verdager usa en el sentit de 'rebolcar-se per terra': «Barraques, naus, esberles de torra, hi voleyaren, / qu'en terra són muntanyes, al caure, al mar illots, / recers en què les foques un jorn s'*enterrosaren*, / y agulles, hont penjaven llur niu los aligots», *Atl.* IX, 23c. 'Ensorrar-se, enclavar-se': «Los serrayres --- sa massissa tronca, y li donan a rosegar lo ferro --- que cruix y gemega *enterrosant-se*; també cruix l'arbre ---» en dues versions del *Colom*, 93n. i 94.7. Però com a tr., 'omplir de terra': «--- les flors --- la pols que las *enterrosà*», Inèd. Casac., 273. *Enterrossai*. *Desenterrar* [DTo. 1647]. *Desenterrament*. *Desenterrador*. I els cpts. *enterramorts* i *desenterramorts*.

*Esterrar*. *Esterrador* de draps 'netejador, tintorer?' Entre els autors del barreig de la moreria de Val., a. 1455, figuren un *scuder*, un *esclau negre*, un *alcavot*, un *barber*, dos (o bé tres) *sterradors de draps* (variant *estarradors*), p. p. Gual Camarena (4.<sup>a</sup> Congr. Hist. C. Ar., I, 492). *Esterrecar*. *Esterreit*. *Esterrenys*. *Esterregall* 'esllavissada, despreniment, de terres', mot que amb algunes variants s'estén, al llarg del Pirineu i Pre-pirineu, des del Rosselló fins al Pallars; a les Corberes *Els esterregalls del Nen*, serra avançada al N. de Força-Ral, cap a Montner (1960); «d'aquell *astaragall* en diuen l'Albonar» Bescatan (1935); Font de l'*esteregâl* a la sortida del poble de Baiasca (1959). D'on un verb i part. *esterragallar*, -llat, de la pluja que arrenca la terra vegetal, a Osona: «d'aquells serrats *esterragallats* d'allí darrere, en diuen les Costes-Males» Sentfo-